



(ח:ח) זוהר פרשת בלק

**ובלעם קרא להם מזחה שדי לאותן נופל וגלוי עינים**, ובזמן שהוא לא נשאר בעולם מי שיוכל להמצא אצלם מלבד בלעם, ובכל יום היה מסתתר עמהם באותן ההרים, זה שכתוב **יחני בלק מלך מואב מהררי קדם, מהררי קדם ודאי, ואל מארץ בני קדם, אמר רבי שמעון כמה פעמים אמרתי דבר זה ואין החברים מבינים**, שהרי הקב"ה אינו משרה שכינתו אלא במקום קדוש, במקום הראוי שתשרה עליו, וכן הקב"ה מכריז ואומר (דברים י"ח) לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים וגו', ואיך יבוא הקב"ה להתערב עמהם, אלא **אשרי חלקם של ישראל, שהקב"ה מקדשם שיוכל לשכון ביניהם**, וזהו שכתוב (שם כ"ג) כי ה' אלהיך מתהלך בקרב מחניך וגו', ולפי שהוא מתהלך בקרב מחניך כתוב והיה מחניך קדוש וגו', וכתוב והייתם קדושים וגו', וכתוב אל תטמאו בכל אלה וגו', וכתוב ואקיץ בם וגו', שלא יכולתי לקרב אצלם והייתם שורה מבחוץ, אשרי חלקם של ישראל, ואשרי חלקם של נביאי אמת הקדושים, שהם קדושים ויש להם חלק להשתמש בקדושה העליונה.

**ותרא האתון את מלאך ה' נצב בדרך וחרבו שלופה בידו, בדרך, באותו הדרך שהיה בלעם משקו עבו, וחרבו שלופה בידו, והלא אם יצא המלאך לנגד אתון הזו, למה נצרך לחרב, ואם הוא יצא לנגד בלעם מפני מה ראתה האתון והוא לא ראה, אלא לכל נזדמן מלאך ההוא, נזדמן לנגד האתון להוציאה מן הדרך ההוא שהיתה נטענת בו, ובמה, ברחמים, וגם נזדמן לנגד בלעם לענוש אותו, על שהוא היה רוצה ללכת ברשותו ולא ברשות שלמעלה.**

**אם דברי בלעם באים מצד הטומאה למה כתוב "ויבוא אלהים אל בלעם"**

**אמר רבי יוסי עכשו יש לשאול, אם דברי בלעם היו באים מצד כתרם התחתונים ולא במקום קדוש, למה כתוב ויבא אלהים אל בלעם וגו', ואך את הדבר אשר אדבר אליך וגו', אמר רבי יצחק כך למדתי שזה אלהים שנזכר כאן בכלם מלאך היה, וזה הוא מקום הבא מצד הדין הקשה, שבו נאחזים הכחות והגבורות של אותן כתרם התחתונים שהשתמש בהם בלעם, ולפיכך ויבא אלהים אל בלעם, ויאמר אלהים אל בלעם, שלפעמים נקרא מלאך בשם עליו, ותט האתון מן הדרך, נטתה מן אותו הדרך שהיתה טעונה מצד הדין הקשה לנגד ישראל, ובמה ראה בלעם שהיא נטתה מדרך ההוא, אלא כך אמר רבי שמעון שאפילו בעודו בדרך בקש להרע לישראל בכח אתונו, וכיון שלא עלתה בידו מה כתוב, ויך את האתון במקל, הטעינה והלבישה בזרוז של הדין הקשה והתקיף, זה שכתוב במקל, במקל דוקא, שהוא הדין הקשה והתקיף, במקלו לא כתיב אלא במקל, צא וראה כמה**

היתה גדולה חכמת אותו הרשע, והרצון שלו להרע לישראל, שהיה מסתכל אך לצאת מרשות העליון, לפי שרצונו היה להתכבד ולהרע לישראל.



זוהר פרשת בלק (ט).

### במקראות אלה נרמזה חכמה עליונה הקב"ה מגן על ישראל שלא ישלוט בהם רע

ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים וגו'. מה כתוב למעלה, בתחלה כתוב ותט האתון מן הדרך ותלך בשדה, שהלכה בדרך ישר מצד השדה<sup>[כז]</sup> ונתגרשה מהכח שהי' נדבק בה, ויך בלעם את האתון להטותה הדרך, להסירה מאותו הדרך של השדה, אמר רבי יוסי בין המלאך ובין בלעם היתה האתון בצרה, כי לאחר שראה בלעם שאינו יכול, אז ויך את האתון במקל כמו שנתבאר, ויעמד מלאך ה' וגו', אמר רבי אבא כמה יש לנו לעיין בדברי התורה, אלו המקראות נרמזה בהם חכמה העליונה, וכי לחנם יצא מלאך ההוא להתראות לאתון אחת, או לעמוד בין הכרמים כנגדה, פעם בכה ופעם בכה, אלא הכל סוד עליון הוא, והכל ברצון הקב"ה כדי להגן על ישראל שלא ישלטו בהם מינים הרעים, לפי שהם חלקו של הקב"ה, ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים וגו'... למדנו שכל אותן הברכות הנשפעות מהזדווגות אורות העליונים הן של ישראל, שהרי אין מי שיגרום הזדווגות אותן האורות ואין מי שיעמוד עמהם מלבד ישראל, שהם כבני בית אצלם ומשמשים להם<sup>[כח]</sup> וישראל לוקחים הכל ומשלחים חלק מאותו השפע לשאר האומות, ומאותו החלק ניזונים כל שאר האומות, ולמדנו כי לבין צדדי הממונים שהם חלקם של שאר העמים נמשך צנור דק אחד, (דף רט:): שמשם נמשך חלק לאותן התחתונים, ומשם יפרד לכמה צדדים, ולשפע זו יקראו תמצית, שנמשכת מצד ארץ הקדושה, ולכן העולם כלו מתמצית של ארץ ישראל הוא שותה, איזו ארץ ישראל, זה נתבאר<sup>[כט]</sup> ובין למעלה ובין למטה כל אותן שאר האומות עובדי עכו"ם אינן ניזונות אלא מתמצית ההיא, ואל תאמר שהן בלבדן, אלא אפילו אותן כתרים התחתונים מתמצית ההיא שותים, וזהו במשעול הכרמים, צנור שהשרים של שאר האומות מתברכים ממנו, כאשר ראה מלאך ההוא שבלעם הטח את קליפת האתון לצנור ההוא<sup>[ל]</sup> שכתוב להטותה הדרך, מיד ויעמד מלאך ה' במשעול הכרמים, לסתום הצנור שלא יתחזק בכחו אותן שאר האומות עכו"ם ואותן כתרים התחתונים, וזה הענין מתאים למה ש אמר רבי יצחק על הכתוב (שיר א') שמוני נוטרה את הכרמים וגו', לנטור ולברך לשאר אומות בגלות, וישראל שהם כרמי שלי לא נטרתי, לפי שהם בגלות ואין יכולים להתברך כראוי, גדר מזה וגדר מזה, אמר רבי אבא איך הי' יכול מלאך ההוא לסתום אותו הצנור, אלא לפי שעזרה אחרת היתה לו, הקב"ה וכנסת ישראל, ר' יהודה אמר התורה עזרה לו, שנאמר מזה ומזה הם כתובים, על אותה שעה מה כתוב, וטרא האתון וגו' ותלחץ אל הקיר, מהו ותלחץ

זיו הזוהר

כד. שדה זה רמז על מדרגת דרך של הקדושה שעפי' הנהגת המלכות שנקראת שדה אשר ברכו ה'. כה. היינו השמוש הוא שע"י עבודתם הקדושה להשפיע שפע למטה. כז. שזו מדת המלכות דקדושה. כז. לשאוב משם כח של גבורה. גורמים הזדווגות הספירות ועולמות העליונים

אל הקיר, ככתוב (ישעי' כ"ב) מקרקר קיר וגו', קיר שלטון, זה השולט עליהם<sup>[כח]</sup> ותלחץ את רגל בלעם אל הקיר, היא לא נתנה לו עזר כלל, ובלחיצה השליכה אותו לקיר ההוא לרמוז לו זה, אז ויוסף להכותה להנטותה בצד ההוא<sup>[כט]</sup>.

**ויוסף מלאך ה' עבד ויעמד במקום צר וגו'.** בשעה ההיא סתם בפניה כל הדרכים וכל עזרה, שלא תוכל למצוא עזר מכל צד שבעולם, אז ותרבץ תחת בלעם, כאשר ראה בלעם שאינו ביכולת מה כתוב, ויחר אף בלעם ויך את האתון במקל, כמו שנתבאר שהטעינה והלבישה בזירוז דין הקשה והתקיף.



### ויפתח ה' את פי האתון - כך היה רצון ה'

**ויפתח ה' את פי האתון וגו'.** זה אחד מאותן הדברים שנבראו ערב שבת בין השמשות, אמר רבי יצחק למה כל כך נצרך היה לבלעם או לאתון או לישראל בדבורים האלה, אמר רבי יוסי שישחקו ממנו אותן השרים שהיו עמו, וכשבאו לבלק אמרו לו וכי לשוטה הזה שלחת לכבודו, לא תמצא בו ממשות ולא בדבריו, ובאותן דברי אתונו נתבזה מן כבודו, ר' חייא אמר אלמלא לא אמרה האתון כך לא הי' מניח בלעם את שלו, ובדברי האתון הבין שנבר כחו, ר' אבא הקשה כתוב ותפתח הארץ את פיה, וכתוב ויפתח ה' את פי האתון, מה נשתנה ארץ מאתון שלא נאמר בה ויפתח ה' את פי הארץ, אלא שם גזר שמה על הפה, ופתחה ועשתה הארץ פקודת משה, ולא יתכן לכתוב שהקב"ה עשה פקודתו, שהרי משה גזר ופקד ופצתה האדמה את פיה, וע"כ נאמר שהיא עשתה פקודתו, שכתוב ותפתח הארץ את פיה, אבל כאן לא נזכר מי שגזר כך, אלא שכך הי' רצון הקב"ה, וכיון שרצונו כך היה כתוב ויפתח ה' את פי האתון, ממנו בא הדבר וממנו נמצא, רבי יהודה אמר עיינתי בפרשה זו ובאותן דברי האתון, ונראים שאינם דיבורים הנצרכים, והלא כיון שכתוב ויפתח ה' את פי האתון, צריכים להיות אותן הדיבורים דברי דעת דברי חכמה, ואם כמו שהעירו החברים שהוא היה משבח עצמו שהסוס שלו רועה באחו, והיא השיבה ואמרה הלא אנכי אתונך, מכאן היה לה להתחיל, והיא פתחה מה עשיתי לך, ואם כן למה הטריח הקב"ה שתפתח פיה לדברים האלה, אמר רבי אבא ודאי שבאותן הדברים למדנו דעתו של בלעם, שלא היה כדאי לשרות עליו רוח הקודש, גם למדנו שלא היה יכולת באתונו להרע או להיטיב, ועוד למדנו מאתון זו שאין כח בבהמות שתשרה עליהן דעת שלמה, ובוא וראה בלעם בדברים האלה של אתונו ובאותה דעה נבערה לא יכל לעמד, בדעה העליונה על אחת כמה וכמה.



זוהר פרשת בלק (רי).

### אתון של בלעם כאשר דברה, מלאך עליון היה עליה מלמעלה

ותאמר לבלעם מה עשיתי לך. וכי ברשותי הוא לעשות טוב ורע, לא, שהרי בהמות אינן מתנהגות אלא כפי מה שמנהיגים אותן, ואע"פ שאתון זו בכח עמוק יותר היתה,

זיו הזוהר

כח. זו השכינה הקדושה. כט. פי' לצד הטומאה.

מ"מ אינה ברשותה, שהרי **בלעם הטעינה בכשפיו וברשותו עמדה**, ויאמר בלעם לאתון כי התעללת בי, היה לו לצחק ממנה, והוא השיב כנגדה דברי טפשות, אז צחקו השרים ממנו ונתבזה בעיניהם וידעו שהוא שוטה, ומה אמר, כי התעללת בי לו יש חרב בידי וגו', אמרו, שוטה זה אם הוא יכול להכרית עמים בפיו, איך אינו יכול להכרית את אתונו והוא נצרך לחרב, ולמדנו שאין כח בבהמות להשרות עליהם רוח אחר, ופן יאמרו אנשים שאם הי' כח הדבור לבהמות כמה דעה שלמה היתה יוצאה מהן לעולם, צא ולמד מזו האתון, שהרי הקב"ה פתח את פיה, וראה דבריה, (דף רא:): רבי שמעון אמר אתון של בלעם כאשר דברה, מלאך עליון היה עליה מלמעלה, מעתה יש לגלות, שמעו חברים, פי האתון שנברא ערב שבת בין השמשות, התעלה על דעתכם שפיה היה פתוח מזמן ההוא, או שתנאי התנה הקב"ה בזמן ההוא, לא כן, וסוד יש כאן שנמסר לחכמים שאין שמגיחים על טפשות הלב, פי האתון, זו מדרגה עליונה ההיא שבקליפות האתונות של צד הנקבות היתה<sup>[ל]</sup> ששרתה על אתון ההיא ודיבר עליה, וכאשר ברא הקב"ה לאותה המדרגה שנקראת פי האתון סתם לה בתוך הנקב של תהום רבה<sup>[לא]</sup> והסגיר בפניה עד הזמן ההוא, כאשר הגיע אותו הזמן פתח אותו הנקב ויצאה ושרתה עליה ודברה, כדמיון זה ותפתח הארץ את פיה, את לרבות דומ"ה שהוא פי הארץ, את פי האתון, לרבות הממונה קמריא"ל שנקרא פי האתון, פי הבאר כדמיון זה, איזו פי הבאר, זו אותה המדרגה שהיתה ממונה עליה למטה, והיא תחת פי ה'<sup>[לב]</sup> ומי היא, יהדריאל שמו, ג' פיות האלה נבראו ע"ש בין השמשות, ובשעה שנתקדש יום השבת נתעלה אותו הפה הממונה על כל שאר פיות<sup>[לג]</sup> ומי הוא, זה יום השבת שנתעלה ונתקדש בכל, הוא שנקרא פי ה', ערב שבת בין השמשות נבראו שאר הפיות, כשנתקדש היום נתעלה הפה השולט על הכל שנקרא פי ה'.



זוהר פרשת בלק (רי:)

**בלק היה חכם בכשפים יותר מבלעם, מלבד שלא היה יכול לכוון השעה לקלל, ויהי בבקר ויקח בלק את בלעם ויעלהו במות בעל.** אמר רבי יצחק בלק היה חכם בכשפים יותר מבלעם, מלבד שלא היה יכול לכוון השעה לקלל, משל וכו'<sup>[לד]</sup> לפיכך ויקח בלק את בלעם וגו', הוא היה מכין לו ומחבר אותו לכל, ויעלהו במות בעל, מהו ויעלהו במות בעל, אלא הסתכל בכשפיו באיזו צד יאחז בהם, ומצא שעתידים ישראל לעשות במות ולעבוד לבעל, כמו שכתוב (מלכים ב' י"ז) ויעבדו את הבעל, וירא שמם קצה העם, ראה שגדולי העם והמלך שלהם יעבדו לבעל, כמו שכתוב (מלכים א' י"ח) ויקראו בשם הבעל, וכתוב אם ה' האלהים לכו אחריו וגו', כיון שראה בלעם שעתידים ישראל לחטוא בזה, מיד ויאמר

זיו הזוהר

ל. כנזכר לעיל שיש עשר קליפות זכרים חמורים, ועשר נקבות אתונות. לא. היינו מקור הקליפות. לב. שהיא מדת המלכות כידוע מלכות פה. לג. שאז זמן עליית המלכות לעולמות העליונים. לד. כאמרם ז"ל משל לאחד שהיה בידו סכין ולא היה ידוע המקום לחתוך, והשני ידע המקום ולא

בלעם אל בלק בנה לי בזה שבעה מזבחות, ר' יוסי ור' יהודה אחד אמר כנגד מזבחות הקדמונים הקריב אותן שבעת המזבחות<sup>[לה]</sup> ואחד אמר שבחכמה עשה הכל, מצא שחלקם של ישראל הוא שנתקשרו בשבעה המדרגות<sup>[לז]</sup> לפיכך היה מסדר שבע המזבחות.

זוהר פרשת וישלח (קסט).

**וילך שפי.** אמר רבי שמעון בוא וראה מה כתוב בו באותו רשע בלעם, וילך שפי, מהו שפי, יחידי, ככתוב שפיפון עלי אורח, כנחש הזה שהולך יחידי ואורב על הדרכים ושבילים, כמו כן בלעם היה מהלך יחידי, מה הטעם, כדי להמשיך עליו רוח הטומאה, שכל מי שהולך יחידי בזמנים ידועים, אפילו בעיר במקומות ידועים, משוך עליו רוח טמא, לפיכך יהי זוהר האדם בכל זמן שלא ילך יחידי בדרך אפילו בעיר, אלא במקום שאנשים הולכים ושבים ונמצאים שם, וע"כ אל ילך אדם יחידי בלילה כיון שאז אין אנשים נמצאים, וזהו הטעם של אל תלין נבלתו, שלא להניח גוף המת שהוא בלי רוח על הארץ בלילה, לפיכך זה בלעם הרשע היה מהלך יחידי כמו הנחש הזה, כמו שנתבאר.

### "הבא ליטמא פותחין לו" - הקב"ה מזמין לבלעם מקום טומאה

זוהר פרשת ויקהל (קצה).

**ויקר אלהים אל בלעם וגו'.** אמר רבי חייא ויקר, לשון של טומאה תפס, ואם תאמר הלא כתוב אלהים, אלא הקב"ה הזמין לו מקום טומאה ההוא שיסתאב בו, וזו אותה המדרגה שהוא היה נדבק בה להטמא, מה עשה בלעם, הוא חשב שבכח אותן הקרבנות יוכל לעלות למעלה, מיד הזמין לו הקב"ה מקום ההוא, ואמר לו הרי לך טומאה כמו שראוי לך, וע"כ ויקר אלהים אל בלעם.

### זיו הזוהר

היה לו סכין וכו'. **לה.** שהם אדם נח אברהם יצחק יעקב משה ואהרן. **לו.** היינו שמדובקים בכל הז' ספירות שמן חסד עד מלכות.

